

PEDAGOGICAL FOUNDATIONS OF THE FORMATION OF MATHEMATICAL VIEWS IN PRESCHOOL CHILDREN BASED ON GAME TECHNOLOGIES

Amonullayeva Parvina Bahrom qizi 1st year master's student
NSPI named after Ajiniyaz

Summary: This article highlights the pedagogical foundations of the process of forming mathematical concepts in preschool children based on game technologies.

Keywords: game technologies, preschool education, mathematical concepts, didactic games, pedagogical foundations, cognitive activity, intellectual development.

O'YIN TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA MATEMATIK TASAVVURLARNI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI

Amonullayeva Parvina Bahrom qizi 1-kurs magistranti
Ajiniyoz nomidagi NDPI

Annotatsiya: Mazkur maqolada o'yin texnologiyalari asosida maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik tasavvurlarni shakllantirish jarayonining pedagogik asoslari yoritilgan.

Kalit so'zlar: o'yin texnologiyalari, maktabgacha ta'lim, matematik tasavvurlar, didaktik o'yinlar, pedagogik asoslar, bilish faoliyati, intellektual rivojlanish.

Maktabgacha ta'lim bolalar shaxsini har tomonlama rivojlantirishning muhim bosqichi hisoblanadi. Aynan ushbu davrda bolaning aqliy, ijtimoiy va emotsional rivoji jadallik bilan shakllanadi. Maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik tasavvurlarni rivojlantirish esa ularning mantiqiy fikrlashi, tafakkuri va bilish faoliyatining takomillashuviga xizmat qiladi. Shu bois matematika mashg'ulotlarini zamonaviy pedagogik texnologiyalar, xususan, o'yin texnologiyalari asosida tashkil etish dolzarb masala hisoblanadi.

Matematik tasavvurlar bolalarda son va raqamlar, miqdor va o'lcham, geometrik shakllar, fazoviy va vaqt tushunchalari haqidagi dastlabki bilimlar majmuasidir. Ushbu tasavvurlar bolaning kundalik faoliyati, atrof-muhitni idrok etishi hamda predmetlar o'rtasidagi bog'liqlikni anglashida muhim o'rin tutadi. Maktabgacha yoshda matematik tushunchalar asosan sezgi, amaliy harakatlar va o'yin faoliyati orqali shakllanadi.

O'yin texnologiyalari - bu ta'lim jarayonini o'yin shaklida tashkil etishga yo'naltirilgan pedagogik usullar majmuasidir. O'yin bola uchun tabiiy faoliyat bo'lib, u orqali bola bilimlarni majburiy emas, balki qiziqish asosida o'zlashtiradi. O'yin texnologiyalarining asosiy pedagogik ahamiyati shundaki, ular bolani faol subyektga aylantiradi, mustaqil fikrlashga va ijodkorlikka undaydi.

Masalan harakatli o'yinlar yordamida fazoviy tasavvurlarni rivojlantirish. Harakatli o'yinlar orqali bolalarda "oldinda-orqada", "yuqorida-pastda", "chapda-o'ngda" kabi fazoviy tushunchalar shakllanadi. Bu esa matematik fikrlashning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

Konstruktiv o'yinlar asosida shakl va o'lcham tushunchalarini mustahkamlash. Kublar, mozaykalar va qurilish materiallari bilan o'ynash jarayonida bolalar geometrik shakllarni farqlash, ularni taqqoslash va joylashtirishni o'rganadilar.

Muammoli o'yin vaziyatlarini yaratish. Muammoli o'yin topshiriqlari bolalarda mustaqil qaror qabul qilish va mantiqiy xulosa chiqarish qobiliyatini rivojlantiradi. Masalan, buyumlarni teng taqsimlash yoki yetishmayotgan elementni topish vazifalari bunga misol bo'la oladi.

O'yin texnologiyalarini samarali qo'llashda tarbiyachining kasbiy mahorati muhim ahamiyatga ega. Tarbiyachi mashg'ulotlarni bolalarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olgan holda tashkil etishi, o'yin jarayonida bolalarni

rag‘batlantirib borishi lozim. Shuningdek, tarbiyachi bolalarning faol ishtirokini ta‘minlab, ularni erkin fikrlashga undashi zarur.

O‘yin texnologiyalari asosida tashkil etilgan mashg‘ulotlar bolalarda matematik bilimlarning ongli va mustahkam o‘zlashtirilishini ta‘minlaydi. O‘yin orqali o‘rgatilgan bilimlar bolalarning xotirasida uzoq saqlanadi va kundalik hayotda qo‘llaniladi. Natijada bolalarda matematikaga bo‘lgan ijobiy munosabat shakllanadi.

Xulosa qilib aytganda, o‘yin texnologiyalari maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik tasavvurlarni shakllantirishning eng samarali pedagogik vositalaridan biri hisoblanadi. O‘yin asosida tashkil etilgan ta‘lim jarayoni bolalarning intellektual rivojiga, mantiqiy fikrlashiga va bilish faolligiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi. Shu bois maktabgacha ta‘lim amaliyotida o‘yin texnologiyalaridan tizimli va maqsadga yo‘naltirilgan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati.

1. “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi. – Toshkent, 2022.
2. Sh.Sodikova. **Maktabgacha pedagogika** – Toshkent: Fan va texnologiya, 2017.
3. Sh.Sodikova. **Maktabgacha ta‘limda ta‘lim va tarbiya texnologiyalari** – Toshkent: Bookmani print, 2022.